

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

De Ottone Hawysen, Hvivs Monasterii Sponheimensis abbate XXIII. qui
præfuit annis III. mensibus IV. diebus XVI. & variis gestis illius temporis.

urn:nbn:de:0128-1-17336

Tritheim

Opera
Histori

*Vdalricus
abbas multa
damna
infert huic
monasterio.*

Eodem quoque anno Vdalricus abbas huius cœnobij, præter multa debita quæ cõ-
traxit occulte & manifeste, multa sine scitu & voluntate conuentus vendidit, distraxit &
alienauit in Gisenheim, Odernheim, Freymersheim, & alijs diuersis locis, in non paruam
huius monasterij damnum, pecuniam non solum inutiliter, sed (quod est deterius) etiam
turpiter consumens cum leuibus personis & fomitem malitiæ nutrientibus.

MCCCCLXVI.

*Canobium
S. Gothardi.*

Anno Vdalrici abbatis nostri v. monasterium S. Gothardi in Hildensheim, ordinis
nostri de nouo reformatum ad Capitulum & vnionem obseruantie Bursfeldensis cum
Lupoldo eius Abbate primum fuit susceptum admissumque.

*Rudolphus
sic episcopus
Herbipolen-
sis.*

Eodẽ anno, feria vi. post festũ Dominicæ resurrectionis, obiit Iohannes de Grûpach
episcopus Herbipolensis Post quẽ Rudolphus de Scherenberg vltima die mensis Aprilis e-
lectus per Capitulum succedens, præfuit annis xxi. vir industrius atque pacificus, qui
multa bona fecit Ecclesiæ suæ Herbipolensi, ingentia persoluens debita, reducensque
multa per eius antecessores ab ecclesia dudum alienata.

*Vdalricus
abbas 22.
abbatiis
resignat.*

Eodem quoque anno, posteaquam Vdalricus Abbas huic monasterio annis v. &
diebus xxiii. male præfuisset, ipsumque monasterium ad extremam inopiam & pauper-
tatem deduxisset, non habens amplius vnde viueret, necessitate compulsus, iii. nonas A-
prilis Abbatiis in manus conuentus sui libere resignauit, relinquens debita plus quam
duorum millium & quingentorum florenorum, præter occulta damna, quæ monasterio
intulerat, bona, redditus & prouentus sine consensu fratrum suorum varios vendendo, ac
penitus à monasterio alienando.

DE OTTONE HAWYSEN, HVIVS MONASTERII SPONHEI-
mensis abbate xxiii. qui præfuit annis iii. mensibus iiii. diebus xvi. & variis
gestis illius temporis.

*Otto si ab-
bas huius
loci 23.*

POST resignationem Abbatis Vdalrici (heu nimis seram) eodem die fratres huius mo-
nasterij ad locum Capitularem de mane, circa horam x. conuenientes, necessarium
inter se de nouo pastore eligendo cœperunt habere tractatum. Erant autem v. numero,
quorum ista erant nomina, Vdalricus olim abbas, Otto Prior, Petrus de Blenich Cella-
rius, Andreas de Traiecto, Iohannes quoque de Kirgberg, & Iohannes de Bockenau, qui
iam triginta annis tenetur in vinculis, vtriusque loco causam dicemus. Tãdem ergo post ma-
turam deliberationem vnanimiter in abbatem elegerunt præfatum Ottonem de Colo-
nia, dictum Hawysen, huius monasterij Priorem xxx. qui confirmatus ab Adolpho Mo-
guntino archiepiscopo, & per eius in Pontificalibus Vicarium ordinatus anno prænotato
in die S. Iohannis Baptistæ in ecclesia S. Barbaræ collegiata in oppido Bingesi, præfuit huic
monasterio annis tribus, mensibus iiii. diebusque xvi. Hic Otto fuit (sicut & diximus) de
Coloniam oriundus, ex quadã mercatorum familia, quæ nunc cupatur Hawysen, qui in iuuetute
suã monachus in cœnobio S. Panthaleonis factus, vsque ad aetatem virilem in eo permansit.
Postea cum anno Domini MCCCXLVIII. monasterium præfatum S. Panthaleonis (sicut ibi-
dem diximus) per patres vnionis & obseruantie Bursfeldensis esset reformatum, aliquandiu
adhortatione parentum in eo perseverans, ad probandum si rigorem ordinis perferre posset, &
mores & ceremonias obseruantialium cõpetenter didicit, & tamẽ postea fatigatus ac inde
recedens, sub Conrado abbate ad hoc monasterium venit, & conuentui incorporatus fuit.

*Otto abbas
fuit ma-
gnus &
pacificus.*

Erat autem ingenio mitis & pacificus, & plus quàm mores monachorum illius tẽporis in cœnobio
requirebant præfenti, mansuetus; qui magnã pro viribus suis diligentiam in sua præfidentia
fecit, & libenter monasterium in vtroque statu reformasset, sed nõ potuit. In temporalibus e-
nim fuit omnino depauperatum, & in spiritualibus omni regulari obseruantia destitutum. Ve-
runtamen plus in tẽporalibus quàm in spiritualibus profecit. Quid in spiritualibus optauerit
tentaueritque sequenti anno ex parte dicemus. Eo autem in abbatem ordinato, nõ fuit Prior ali-
quis certus post eum institutus toto tẽpore quo ipse in abbacia præfedit, per annos iii. & iiii.
mensibus, vsque ad institutionem abbatis Kolenhausen, vt infra dicemus.

MCCCCLXVII.

*Otto abbas
reformatio-
nem nõ du-
rantem in-
cepit.*

Hoc anno Dominus Otto abbas, & fratres huius cœnobij cõuentuales, metuentes
ad instantiam Principum per patres de obseruantia Bursfeldensis in fauore reformationis ex-
pelli (quod eis tunc sepe intetabatur) consilio accepto semetipsos reformare statuerunt; misere-
runt nuncios & literas supplicatorias ad Abbates Treuirenses, qui tum (præter cœnobiũ S.
Martini) reformati erant, & maxime ab abbate S. Maximini, qui non sunt de vnione Burs-
feldensis, eis nimium odiosa; pro duobus monachis instantius supplicantes, qui huius
monasterij monachos & nouitios in moribus & ceremonijs, obseruantie regulari
congru-

prater multa debita que ob-
tentus vendidit, distrahit de
diuersis locis, in non paruum
ed (quod est detentus) etiam
a nutrientibus.

di in Hildensheim, ordinis
eruantia Bursfeldensis cum

obiit Iohannes de Grispach
ultima die mensis Aprilis
industrius atque pacificus, qui
soluens debita, reducenque

huic monasterio anni v. &
remam inopiam & pauper-
te compulsi, III. nonas A-
linquens debita plus quam
alta damna, quae monasterio
orum varios vendendo, ac

STERII SPONHEI-
diebus XVI. & variis

eadem die fratres huius mo-
conuenientes, necellacium
n. Erant autem v. numero,
Petrus de Bienenh Cella-

hannes de Bockenavv, qui
mus. Tadem ergo postma-
efatum Ottonem de Colo-
firmatus ab Adolpho Mo-

ordinatus anno praenotato
oppido Bingelz, praefuit huic
uit (sicut & diximus) de Co-

ur Havvisen, qui in iuuetute
ate virilem in eo permanit.
ti S. Palthalcois (sicut ibi
esset reformati, alioquin in

ordinis perficere possent, &
ame postea fatigatus ac inde
onuentui incorporatus fuit.

u illius teporis in coenobio
iligentiam in sua praesidia
potuit. In temporalibus e-
ri obseruatia defuit. Ve-

id in spiritualibus optime
m ordinato, no fuit Prior
praesedit, per annos III. & v.

icemus.

ij coenuales, merentes
in fauore reformationis
reformare statuerunt. Mi-
uitum (praeter coenobiu S.
aj non sunt de vnione Bur-
ius supplicantes, qui huius
njs, obseruantia regulari
congru

congruentibus, informarent, verum à Treuirensibus nullum impetrare potuerunt. Post
hac miserunt ad Coloniam, & inde duo fratres de S. Panthaleone venerunt, qui primum
aduentantes grater fuerunt suscepti, & ad instituendum monachos huius conuentus
Magistri per abbatem sunt deputati: nimia enim improbitate & malitia monachoru, ma-
xime iuuenum, vexati, derisi, & interdum etiam verberibus affecti, cum se nihil proficere
posse cererent, ad Coloniam, vnde venerant, sunt reuersi.

Duo mona-
chi refor-
mati de Co-
lonia huc
venerunt.

10 Eodem anno, XIX. die mensis Aprilis, quae fuit Dominica post festum resurrectionis
Dominicę III. celebratum fuit XIX. ordinis nostri provinciale capitulum in Monte mona-
chorum iuxta Bambergam, in quo praesederunt Iohannes Bursfeldensis, Melchor Augu-
stenfis, Henricus S. Michaelis Hildensheimensis, & Iohannes S. Crucis in Werdea, mona-
steriorum ordinis nostri praecelari ac celeberrimi abbates.

Capitulum
provinciale
19. celebra-
tur.

Hoc anno, XV. calend. Aprilis obiit Andreas de Traiecto inferiori, monachus huius
coenobij, vir studiosus, & tam in diuinis quam in secularibus scripturis eruditus, qui reli-
quit non pauca ingenij sui opuscula, scilicet, *Soliloquiorum hominis ad Deum lib. I. De profectu
virtutum lib. I. De abstinentia carniū lib. I. De vsu floccorum in ordine nostro lib. I.* Sermo-
nes quoque varios, carmina, orationes, & epistolas plures ad diuersos, & quaedam alia, quae par-
tim habentur adhuc, partim per negligentiam sunt distracta.

Andreas
monachus
huius loci
moritur.
Opuscula
quaedam An-
dreae mona-
chi.
Fuer. 6. an-
norum lati-
ni ornatissi-
ma liqui-
tur.

20 His temporibus venit ex Basilea quidam homo pauper, habens secum filium paruum,
nominē Theodericum, sex annos & duos menses aetatis habentem, qui moribus &
verbis tam erat maturus & compositus, ac si XL. annorum fuisset, loquebaturque latine
tam ornate & diserte, vt oratori facundissimo similis videretur, suamque infantiam & in-
scitiam vtraque lingua tam pulchre potuit excusare, & de quibuslibet loqui, vt omnes ver-
teret in stuporem.

Philippus
dux Burgun-
diae moritur.

Anno praenotato, in mense Iunio obiit Philippus dux Burgundiae, qui multa in vita
sua commiserat bella, filium relinquens nomine Carolum, paterni principatus legitimum
haeredem vnicum, qui & ipse multa strenue patrauit.

MCCCCLXVIII.

30 Anno Ottonis abbatis nostri II. Carolus dux Burgundiae contra Leodienses validum
produxit exercitum, & post confictum acerrimum cum eis habitum, in breui tandem o-
mnem terram eorum, vna cum ciuitate Leodiensi obtinuit, eosque ad obedientiam epi-
scopi eorum coartauit.

Carolus
dux Burgun-
diae Leodiū
obtinuit.

Anno praenotato Adolphus archiepiscopus Moguntinus auctoritate sua ordinaria
obseruantiam, vnionem & capitulum annale Patrum ordinis nostri reformatione Burs-
feldensium (eo quod Bursfeldia sit in dioecesi Moguntina, priuilegia quoque vnioni & ca-
pitulo praefatis à sede apostolica quomodolibet aduulsa, gratiose admisit.

Archiepi-
scopus Mo-
guntinus pri-
uilegia no-
stra confir-
mat.

Eodem anno Matthias episcopus Spirensis, III. die mensis Ianuarij ecclesiam S. Ger-
mani extra muros ciuitatis Spirensis vna cum clero & ornamentis vniversis ecclesiae S.
Mauritij intra muros vniuit & incorporauit, & vnum canonicorum ibidem instituit, pro-
pter defolationem domoru sacerdotum S. Germani ante factam, per Fridericum comi-
40 tem Palatinum contra Iohannem Nix episcopum.

Ecclesia S.
Germani
extra mu-
ros ciuitatis
Spirensis in-
corporatur
ecclesiae S.
Mauritij
intra mu-
ros.

Eodem anno Carolus dux Burgundiae cum maximo armatoru exercitu contra Lu-
dovicum regem Franciae processit in Gallia, & per plures dies ibi mansit, ac multa in toto
regno damna incendio & depredatione exercuit. Interea dum haec in Francia ageren-
tur, Leodiensis populus factiosus, inconstans, & omni tempore ad seditionem paratus,
denuo ad rebellandum se parat, & contra episcopu suu solito more insanire cepit. Quod
cum ipsi episcopo innotuisset, cum VII. millib. ex Burgundionibus & magno apparatu ve-
niens de Francia, Leodiū obsidere in manu valida disposuit. Qui cum venisset ad ciuitate,
quae Tungris appellatur, & praepositu eius Leodiensibus innotuisset, noctu cu duob. milli-
bus ciuitatem intrantes, episcopum ceperunt, cum multis nobilib. & comitibus, multisq;
50 occisis, & caeteris fuga lapsis, captiuum ad Leodium Episcopum suum perduxerunt. Inter
ea vero inter ducem & regem Franciae concordia facta est. Cum ergo fama facti Leodien-
sium ad ducem Carolum peruenisset, nimio furore commotus, maximum pugnatorum
ex Picardia & Burgundia habens exercitu, Leodiū firmiter obsedit, regē Francoru in pro-
pria persona, in armis potentissimu secū habens, quae ad hoc praecipibus induxerat, eō cordia
inter eos facta. In mense itaq; Nouembri dux praefatus obsedit Leodiū cu exercitu XL. mil-
liu armatoru, quoru ferme duo millia in ipsa obsidione amisit, & post multos labores ci-
uitate tandem obtinuit, & inaudita in ciues crudelitatem exercuit. Erat autem ciuitas situ
& aedificijs pulcherrima, in qua fuerunt ecclesiae parochiales XXXII. collegiate vero ec-

Dux Bur-
gundiae deu-
sus Fran-
ciam.
Leodienses
contra epi-
scopum re-
belles.
Episcopus à
Leodiensib.
capitur.

Leodiensis
ciuitas
miserabilis
excidium

Tritheim

Opera
Histori

eleſia VIII. monaſteria abbates habentia v. coenobia fratrum mendicantium III. & alie eccleſia & capella plures cum coenobijs monialium & hoſpitalibus pauperum. In ea quor- que fuerant ciues ad bella expediti plus quam xx. millia. & omnium rerum copia & ingen- tes diuitia. Capta igitur ciuitate dux Carolus nulli ordini, nulli dignitati, nulli ſexui, nulli pepercit aetati, ſacerdotes omnes captiuos episcopo praesentari fecit, & criā nonnullos oc- cidit. Viros omnes, adoleſcentes & iuuenes in ore gladij conſumpſit, mulieres cum infantibus, viduas & virgines omnes in flumine ſubmerſit. O quot millia innocentes tunc fue- runt occiſi, qui nec verbo nec factō huiusmodi cauſam praebuerunt. Muros ciuitatis, do- mos & habitationes vniuerſas, omnemque ciuitatem, pontes, & cuncta aedificia in ea igni ſuccendens, deſtruxit, complanauit, & in ſauillam redegit, eccleſias omnes & monaſteria ſpoliauerunt, auferentes omnia quae reperiſſent, ornamenta, libros, calices, monſtrantias, clenodia, & campanas: nihil enim in tota ciuitate penitus reliquerunt, ſed vniuerſa rapien- tes, inaeſtimabilem praedam abduxerunt. Hoc Leodienſis vrbs miſerabile excidium tam crudele fuit, vt nullis verbis, nullis ſcripturis a nobis valeat ſufficiens explicari aut ſcribi.

Leodii ſim- ditur & o- mnes multi- necantur.

Ruperti ar-chiepiscopi Colonienſis malorum ini- tium.

Anno quoque praenotato Rupertus archiepiſcopus Colonienſis nimia paupertate & inopia oppreſſus, cum non haberet vnde viueret, omnibus quae ad menſam pertinebant episcopalem, per anteaſſorem ſuum impignoratis, coſilium & auxilium a canonicis ſuis & feudalibus poſtulauit: ſed non erat, qui attenderet: Iam enim odium contra eum non- nulli conceperant. Vnde neceſſitate compulſus fratris auxilium inuocauit & obtinuit. Fridericus itaque Palatinus frater eius, cognita neceſſitate, miſit ei pecunias, frumenta, & milites, quibus auxiliarijs iniuſte alienata recuperare potuiſſet, & eorum (vt poſtea dice- mus) multa recuperauit.

MCCCCLXIX.

Palatinus exercitum ducit ad Colonienſem ducemſim.

Nomina oppidorum, quae Fridericus Palatinus armis recuperatis archiepiſcopo Colonienſi reſtituit.

Hoc anno, qui fuit Ottonis noſtri III. Fridericus comes Palatinus Rheni cum exer- citu & machinis bellicis in auxilium Ruperti fratris ſui, deſcendit ad Colonienſem ducemſim, & in valida manu obtinuit plurima oppida & caſtella, quae ab eccleſia Colonienſi fue- rant ſub impignoratiōis titulo alienata. Haec ſunt oppida quae ad manus archiepiſcopi reſignauit, Bonna & telonium, Nuſſia oppidum, Lechnock oppidum & caſtrum, Zaltvich oppidum, Bruel caſtrum & oppidum, Nurberg caſtrum in Eyſſia, Alienar caſtrum, Rim- bach caſtrum oppidum & telonium, caſtrum de Dichart, Andernach oppidum, Rolan- diſeck caſtrum, Gudenavv caſtrum & oppidum, Zins caſtellum oppidū & telonium, Lins oppidum caſtrum & telonium, Gutenberg caſtrum, Kempē caſtrum & oppidum, Erpen- rod caſtrum, Keyſersvverd caſtrum oppidum & telonium, Nyet caſtrum, Papeberg ca- ſtrum, Hersberg caſtrum, & alia multa. Omnia oppida praecripta & caſtella Fridericus Pa- latinus de manibus eorum, quibus erant impignorata, ſine pecunijs recuperans armis & comminationibus, Ruperto archiepiſcopo Colonienſi fratri ſuo & Agrippinae eccleſiae reſtituit, At vero pro ſuis expenſis, quos propter eccleſiam Colonienſem fecit, oppidum & caſtrum Keyiersvverde cum telonio & omnibus prouentibus impignoratum ſuſce- pit.

Keyſer- vverde im- pignoratur Friderico Palatino. Coenobium in Wiſen- burg per Fri- dericu Pal- latinum re- formatur.

Eodem anno, cum in ſigne monaſterium ordinis noſtri in Wiſenburg male regere- tur per Iacobum de Ponte abbatem, & ex comitibus Antonium de Liningen prepoſitum, & pene ad vltimam paupertatem deueniſſet, illuſtris & claſſimus Princeps Fridericus comes Palatinus praedictus ſtatuit illud, ad inſtantiā conſilium & directionem Euerhardi abbatis Montis monachorum prope Bambergam, & Hermanni abbatis montis S. Iacobi prope Moguntiam, ordinis noſtri, de reformatione Buſfeldenſi viſitatorum capituli prouincialis, ad meliorem ſtatum reducere, & expulſis deformatis monachis alijsque de ob- ſeruantia introductis penitus reformare. Miſit ergo cum praefatis abbatibus, autoritatem apoſtolicam, conſenſum & Bullam Papae ad reformandum habentibus, ex conſiliarijs & militariſus ſuis viros prudentes & eruditos, & cum conſenſu ciuium Weyſenburgium, qui manutene negotium omnino promiſerant, coenobium reformauit. Ecce autem, quid egit diabolus. Sub officio diuinorum Iudoco de Kalbe ſacrae Theologiae Doctore, conſiliario principis, ad populum faciente ſermonem, tumultus in populo contra millos a Principe oritur, & clamor turbae concitata in altum eleuatur. Tandem commotione vulgi ſedata, & principi ſatiſſactione porrecta, in ceptum opus conſummatum fuit. Porro monachi deformati clam fugientes, literas, priuilegia & clenodia monaſterij ſubtraxe- runt, in caſtellis praedonum amicorum ſuorum ea reponentes. Verum non diu ciuium erga

Tumultus oritur in op- pido Wey- ſenburg ca- tra Wiſſen.

erga manentiam reformationis Principi fidelitas promissa duravit, sed cito fuit mutata, sicuti sequenti anno dicemus.

Hoc anno, III. iduum Augusti obiit Iohannes abbas Bursfeldensis, secundus in reformatione, cui succedens Theodericus, in reformatione tertius, praefuit annis sedecim.

Eodem anno, Fridericus comes Palatinus Rheni, Adolphus archiepiscopus Moguntinus & Rudolphus episcopus Herbipolensis, simul confederati produxerunt exercitum contra praedones illos de Rosenber, Georgium, Arnoldum & Michaelum, cum eius adherentibus, qui diabolico furore concitati, mandata Principum contemnebant, episcopos omnes, quotquot reperissent, spoliabant, sacerdotes amputatis virilibus castrauerunt, & per omnem terram inter Franconiam & Neckarum, in via publica depraedationes exercentes, multa mala perpetrabant. Nuncios quoque Principum ad se missos, in eorum contumeliam, literas quas attulissent, comedere coegerunt. Vnde praefati Principes commoti, anno sequenti castrum praedonum Boecksberg tribus hebdomadibus fortiter obsidentes, & machinis concutientes, ceperunt, praedonibus noctu cum septuaginta equitibus fuga lapsis. Acta sunt haec anno sequente, videlicet MCCCCLXX. in V. feria coena Domini. Post haec castrum Schuff fortissimum obsidione vallarunt, & in VIII. diebus ceperunt, quod funditus euerterunt in octava Domini resurrectionis. Et sic praedonum illorum temeritas humiliata & confusa principibus obedire deinceps fuit compulsata.

Sed quia praesens monasterium nostrum Sponheimense anno praenotato fuit reformatum, abbasque Otto depositus, operae praecium est modum, tempus & personas, autoresque reformationis eius iuxta seriem & ordinem temporis breuiter cognoscere, volentibus maxime posteris testimonio scripturatum ad notitiam deducere.

DE REFORMATIONE HVIVS MONASTERII SPONHEIMENSIS, & depositione domini Ottonis supradicti abbatis XXIII. ceterisque in illo tempore hic gestis.

ANNO igitur praenotato Domini natiuitatis MCCCCLXX. Indictione secunda, cum praesens monasterium propter malum regimen abbatum, & vitam dissolutam Monachorum ad extremam deuenisset paupertatem, essetque tam in spiritualibus quam in temporalibus omni decore suo penitus destitutum, illustris & deuotissimus Princeps Fridericus comes Palatinus Rheni, dux Bauariae, & comes in Spöheim, filius ducis quondam Stephani, & frater Ludouici ducis Nigri, qui mansionem suam in Siemern habuit, dolens super contritione & desolatione huius quondam insignis coenobii, statuit illud ad honorem Dei reformationi subijcere, & in vtroque statu pro viribus ad obseruantiam regulae instaurare. De consentu itaque & bona voluntate clarissimi principis domini Friderici comitis Palatini Rheni, ducis Bauariae, & principis Electoris in Heydelberga commorantis (de quo multa in praecedentibus dicta sunt) duos Commissarios in hoc opus ab Adolpho Moguntinae ecclesiae archiepiscopo impetrauit, Hermannum videlicet S. Iacobi prope Moguntiam, & Conradum de Rodenberg S. Iohannis in Rinckavugia, monasteriorum ordinis nostri abbates, cum quorum consilio & directione tam necessarium & sanctum opus ad finem deduceret optatum. Igitur Adolphus praefatus committens eis auctoritate ordinaria vices suas, visitandi ac reformandi praesens monasterium in spiritualibus & temporalibus, eis dedit tale mandatum suo sigillo munitum.

Adolphus Dei gratia Moguntinae sedis archiepiscopus, sacri Romani imperii per Germaniam Archicancellarius ac Princeps Elector religiosus & deuotus, Hermannus S. Iacobi extra muros ciuitatis nostrae Moguntinae, & Conradus S. Iohannis in Rinckavugia, monasteriorum abbatibus, ordinis S. Benedicti, nostris Christo dilectis, salutem in Domino semper. Inter ceteras sollicitudinum curas nostris humeris ex pastoralis nobis crediti officii debito incumbentes, illas praecipue conamur subire, per quas iuxta sacrorum canonum instituta & sanctorum Patrum decreta, fideles cura nostra subiectos decenter visitare, insolentias compescere, desolata reformare, atque errantes ad semitam iustitiae & veritatis reducere valeamus, ne sanguinem ipsorum de nostris manibus requiri contingat. Sane nuper ad nostrum, non sine cordis nostri displicentia, peruenit auditum, monasterium in Sponheim, nostrae diocesis, ordinis memorati, in spiritualibus & temporalibus existere multipliciter deformatum, & Rectores ipsius de negligentia executionis officiorum suorum notatos fuisse, & merito corrigendos, quae absque debiti appositione remedii non debemus sub dissimulatione transire. Nos igitur de praemis dignae dolentes, & ad dicti monasterii reformationem, rectorumque & membrorum illius correctionem & reductionem, ad

Iohannes abbas Bursfeldensis mortuus. Praedones illi de Rosenber domantur per Principes.

Audax facinus praedonum, Castrum praedonum eueritur.

Fridericus dux Bauariae comes in Sponheim reformator huius monasterii.

Copia commissi archiepiscopi Moguntini super reformationem.

m mendicantium... talibus pauperum... animum rerum copia & ingentis dignitati, nulli serui, nulli fecit, & etiam non nullos occupavit, mulieres cum infanti...

Palatinus Rheni cum exierat ad Coloniam... ab ecclesia Colonien... ad manus archiepiscopi...

in Wisenburg... de Lingen... Princeps Fridericus... & directionem Euerhardi...

Verum non diu... UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN